

הַלְבוֹת מְכִירָה פָּרָק ב

א. הַמְבַקֵּשׁ לְקִנּוּת מִקַּח מִחֲבֵרוֹ, מוֹכֵר אוֹמֵר בְּמֵאתִים אֲנִי מוֹכֵר, וְהַלּוֹקֵחַ אוֹמֵר אֲנִי קוֹנֶה אֲלֵא בְּמִנְהָ, וְהַלֵּךְ זֶה לְבֵיתוֹ וְזֶה לְבֵיתוֹ, וְאַחֵר כֶּךָ נִתְקַבְּצוּ, וּמִשָּׁן זֶה הַחֲפֵץ סֵתָם אִם הַמוֹכֵר הוּא שֶׁתֵּבַע הַלּוֹקֵחַ וְנָתַן לוֹ הַחֲפֵץ, אִינוּ נותֵן אֲלֵא מִנְהָ; וְאִם הַלּוֹקֵחַ הוּא שֶׁבֶא וּמִשָּׁן הַחֲפֵץ סֵתָם, חֵיב לָתֵן מֵאֵתִים.

ב. הַלּוֹקֵחַ מִקַּח מֵאֶחָד מִחֲמִשָּׁה בְּנֵי אָדָם, וְכָל אֶחָד מֵהֶן תּוֹבֵעַ אוֹתוֹ וְאוֹמֵר אֲנִי הוּא בְּעַל הַמִּקַּח, וְהוּא אִינוּ יוֹדֵעַ מִמִּי מֵהֶן לָקַח מִנִּיחַ דְּמֵי הַמִּקַּח בִּינִיחָם, וּמִסְתַּלֵּק; וַיְהִיו הַדָּמִים מִנְחִין עַד שְׂיֻדּוֹ, אוֹ עַד שְׂיֻבּוֹא אֵלָיָהּ. וְאִם הָיָה חָסִיד, נותֵן דָּמִים לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּדִי לְצַאת יָדֵי שָׂמִים.

ג. לָקַח מִקַּח מֵאֶחָד מֵהֶן, וְכָפַר בּוֹ וְנִשְׁבַּע עַל שָׁקֶר, וַעֲשֵׂה תְּשׁוּבָה וְהָרִי הוּא רוֹצֵה לְשֵׁלֶם, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד תּוֹבֵעַ אוֹתוֹ וְאוֹמֵר אֲנִי הוּא שֶׁכִּפְּרָתָ בִּי וְנִשְׁבַּעְתָּ לִּי, וְהוּא אוֹמֵר אֲנִי יוֹדֵעַ חֵיב לְשֵׁלֶם לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, מִפְּנֵי שֶׁעָבַר עֲבָרָה.

ד. נֶאֱמַן בְּעַל הַמִּקַּח לֹאמַר לְזֶה מְכָרְתִּי, וְלִזֶּה לֹא מְכָרְתִּי: אֵימָתִי, בְּזִמְנָן שֶׁהַמִּקַּח יוֹצֵא מִתַּחַת יָדוֹ. אֲבָל אִם אֵין הַמִּקַּח יוֹצֵא מִתַּחַת יָדוֹ, הָרִי הוּא עַד אֶחָד בְּלִבָּד, וְדִינוֹ בַּעֲדוֹת זֶה כְּדִין כָּל אָדָם, שֶׁהָרִי אִינוּ נוֹגֵעַ בַּעֲדוֹתָיו.

ה. לְפִיכָךְ אִם נָטַל הַדָּמִים מִשְׁנִים, וְנָטַל מֵאֶחָד מִדַּעְתּוֹ וּמֵאֶחָד בְּעַל כְּרָחוֹ, וְלֹא יָדַע מִמִּי נָטַל מִדַּעְתּוֹ וּמִמִּי נָטַל בְּעַל כְּרָחוֹ בֵּין שְׁהָיָה הַמִּקַּח בִּידּוֹ, בֵּין שְׁהָיָה שְׁנִיחָן תּוֹפְסִין בּוֹ אֵין כָּאֵין עֲדוֹת כָּלָל, וְכָל אֶחָד מִשְׁנִיחָן נִשְׁבַּע בְּתַקְנַת חֲכָמִים בְּנִקִּיטַת חֲפֵץ וְנוֹטֵל חֲצִי הַמִּקַּח וְחֲצִי הַדָּמִים.

ו. הָרִי שֶׁטָּעַן עַל חֲבֵרוֹ וְאוֹמֵר מְכָרְתָּ לִּי, וְזֶה אוֹמֵר לֹא מְכָרְתִּי, אוֹ מְכָרְתִּי, וְלֹא נָתַתָּ לִּי דָּמִים; אוֹ שֶׁטָּעַן הַלּוֹקֵחַ שְׁנָתַן הַדָּמִים, וְעַדִּין לֹא מִשָּׁן, אוֹ שֶׁאָמַר מִשְׁכָּתִּי וְלֹא רָאִיתִי מוֹם זֶה, וְהַמוֹכֵר אוֹמֵר לוֹ הוֹדַעְתִּיו לָךְ; אוֹ שֶׁאָמַר הָאֶחָד מֵהֶם כֶּךָ וְכֶךָ הָיָה תְּנָאִי בִּינֵינוּ, וְהָאֶחָד אוֹמֵר לֹא הָיָה שֵׁם תְּנָאִי: בְּכָל אֵלּוֹ הַטָּעֲנוֹת וְכִיוּצָא בָּהֶן הַמוֹצִיא מִחֲבֵרוֹ, עָלָיו הָרָאִיָּה.

ז. לֹא הָיְתָה שֵׁם רָאִיָּה נִשְׁבַּע הַכּוֹפֵר שֶׁמְבַקֵּשִׁין לְהוֹצִיא מִיָּדוֹ, שְׁבוּעַת הַסֵּת; וְאִם הוֹדָה בְּמַקְצָת, אוֹ שֶׁיֵּשׁ עָלָיו עַד אֶחָד נִשְׁבַּע שְׁבוּעַת הַתּוֹרָה, כְּשֶׁאֵר הַטָּעֲנוֹת כָּלָן.

ח. אָמַר לַחֲנוּנִי תֵן לִי בְּדִינָר פְּרוֹת, וְנָתַן לוֹ, וְהָרִי הַפְּרוֹת מִנְחִין בְּרִשּׁוֹת הָרָבִים, וְהַחֲנוּנִי תּוֹבֵעַ הַדִּינָר, וּבְעַל הַפִּתִּי אוֹמֵר לוֹ נִתְּתִיו לָךְ וְהַשְׁלַכְתָּ אוֹתוֹ לַתּוֹךְ כִּיסְךָ הָרִי זֶה הַלּוֹקֵחַ נִשְׁבַּע בְּתַקְנַת חֲכָמִים בְּנִקִּיטַת חֲפֵץ, וְנוֹטֵל הַפְּרוֹת, הוֹאִיל וְכִכָּר יֵצְאוּ מִרִּשּׁוֹת הַמוֹכֵר, וְהָרִי הֵן בְּרִשּׁוֹת הָרָבִים. וְאֵלּוֹ הָיוּ בְּרִשּׁוֹת הַלּוֹקֵחַ הָיָה נִשְׁבַּע הַסֵּת, וְנִפְטָר; וְאֵלּוֹ הָיוּ עַדִּין בְּרִשּׁוֹת הַחֲנוּנִי הָיָה נִשְׁבַּע הַסֵּת, וַיִּשְׁאַרוּ פְּרוֹתָיו אֶצְלוֹ.

ט. נָתַן הַלּוֹקֵחַ דִּינָר לַחֲנוּנִי, וּבָא לְטַל פְּרוֹת הַמִּנְחִין בְּרִשּׁוֹת הָרָבִים, וְאוֹמֵר לוֹ הַחֲנוּנִי דִינָר זֶה שְׁנָתַתָּ לִּי עֲכָשׁוּ הוּא דְּמֵי פְּרוֹת שֶׁכִּכָּר נִתְּתִים לָךְ וְהוֹלַכְתָּם לַתּוֹךְ בֵּיתְךָ, אֲבָל פְּרוֹתִי אֵלּוֹ הַמִּנְחִין בְּרִשּׁוֹת הָרָבִים מַעוֹלָם לֹא מְכָרְתִּים לָךְ הָרִי הַחֲנוּנִי נִשְׁבַּע בְּתַקְנַת חֲכָמִים בְּנִקִּיטַת חֲפֵץ שֶׁכֶּךָ הָיָה הַדָּבָר, וּמִחֲזִיר פְּרוֹתָיו

לְחַנוּנִי: שֶׁהָרִי לֹא הוֹדָה לוֹ שֶׁמֶכֶרְךָ מְעוֹלָם. וְאֵלּוּ הָיוּ בְּחִנּוּתוֹ,
הָיָה נִשְׁבַּע הַסֵּת כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ.

י. וְכֵן הָדִין בְּנוֹתָן דִּינָר לִשְׁלַחְנִי לְטַל מְעוֹת, בְּזִמָּן שֶׁהַמְּעוֹת
עָבוּרִין בְּרִשּׁוֹת הָרָבִים אִם הוֹדָה הַשְּׁלַחְנִי שֶׁמֶכֶרְךָ, וְעַדִּין לֹא
נָטַל הַדִּינָר נִשְׁבַּע הַלּוֹקֵחַ בְּנִקִּיטַת חֶפֶץ שְׁנָתָן, וְנוֹטַל הַמְּעוֹת;
וְאִם לֹא הוֹדָה שֶׁמֶכֶרְךָ, אָף עַל פִּי שֶׁמוֹדָה שֶׁלֹּקֵחַ מִמֶּנּוּ דִּינָר
עֲתָה, וְטוֹעֵן שֶׁדִּינָר זֶה דְּמֵי הַמְּעוֹת שֶׁכָּבַר הוֹלִיכֵן הַלּוֹקֵחַ לְתוֹךְ
בֵּיתוֹ הָרִי הַשְּׁלַחְנִי נִשְׁבַּע בְּנִקִּיטַת חֶפֶץ, וַיַּחֲזִיר מְעוֹתָיו לְחִנּוּתוֹ.

יא. הַמַּחְלִיף פָּרָה בַּחֲמוֹר, וַיִּלְדָּה, וְכֵן הַמוֹכֵר שִׁפְחָתוֹ, וַיִּלְדָּה
זֶה אוֹמֵר עַד שֶׁלֹא מָכַרְתִּי יִלְדָּה, וְזֶה אוֹמֵר מִשְׁלַקְחָתִי יִלְדָּה,
אֲפֹלוֹ אֵמַר הַמוֹכֵר אֵינִי יוֹדֵעַ עַל הַלּוֹקֵחַ לְהָבִיא רֵאִיָּה. אָף עַל
פִּי שֶׁהַפָּרָה עוֹמֶדֶת בְּאַגָּם, וְהַשִּׁפְחָה עוֹמֶדֶת בְּסַמָּטָה הָרִי הֵן
בַּחֲזָקַת הַמוֹכֵר, עַד שֶׁיָּבִיא הַלּוֹקֵחַ רֵאִיָּה.

יב. לֹא הָבִיא רֵאִיָּה, יִשְׁבַּע הַמוֹכֵר בְּנִקִּיטַת חֶפֶץ עַל וֹלָד הַפָּרָה.
אֲבָל עַל וֹלָד הַשִּׁפְחָה, אֵינּוּ נִשְׁבַּע אֲלֵא הַסֵּת, שְׂאִין נִשְׁבַּעִין
בְּנִקִּיטַת חֶפֶץ עַל הָעֶבְדִּים וְלֹא עַל הַקְּרָקְעוֹת, כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר
בַּהֲלָכוֹת טוֹעֵן וְנִטְעָן.

יג. זֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ, וְזֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ, וְאֵינָהּ בְּרִשּׁוֹת
אֶחָד מֵהֵן יַחֲלִקוּ; זֶה אוֹמֵר בְּרִשּׁוֹתֵי יִלְדָּה, וְהָאֲחֵר שׁוֹתֵק זָכָה
הַטוֹעֵן בְּוֹלָד.

יד. מִי שֶׁהָיוּ לוֹ שְׁנֵי עֲבָדִים קָטָן וְגָדוֹל, אוֹ שְׁתֵּי שָׂדוֹת גְּדוֹלָה
וְקָטָנָה, הַלּוֹקֵחַ אוֹמֵר גְּדוֹלִים לְקַחְתִּי, וְהַמוֹכֵר אוֹמֵר קָטָנִים
הוּא שֶׁמֶכַרְתִּי עַל הַלּוֹקֵחַ לְהָבִיא רֵאִיָּה, אוֹ יִשְׁבַּע הַמוֹכֵר הַסֵּת
שֶׁלֹא מָכַר אֲלֵא קָטָן.

טו. אֵמַר הַלּוֹקֵחַ גְּדוֹל לְקַחְתִּי, וְהַמוֹכֵר שׁוֹתֵק זָכָה בְּגָדוֹל. וְאִם
אֵמַר הַמוֹכֵר אֵינִי יוֹדֵעַ, עַל הַלּוֹקֵחַ לְהָבִיא רֵאִיָּה; אוֹ יִשְׁבַּע
הַמוֹכֵר הַסֵּת שְׂאִינּוּ יוֹדֵעַ, וְאֵין לָזֶה אֲלֵא הַקָּטָן.

טז. כָּל מִי שֶׁנָּלַד הַסֶּפֶק בְּרִשּׁוֹתוֹ, עָלָיו לְהָבִיא רֵאִיָּה. כִּי־עַד:
הַמַּחְלִיף פָּרָה בַּחֲמוֹר, וּמִשָּׁן בַּעַל הַחֲמוֹר אֶת הַפָּרָה, וְלֹא
הַסֶּפִּיק בַּעַל הַפָּרָה לְמִשָּׁן אֶת הַחֲמוֹר, עַד שֶׁמֶת הַחֲמוֹר עַל בַּעַל
הַחֲמוֹר לְהָבִיא רֵאִיָּה שֶׁהִיְתָה חֲמוּרוֹ קִיָּמָת, בְּעֵת מְשִׁיכַת הַפָּרָה.
וְכֵן כָּל כִּיּוֹצֵא בְּזֶה.

יז. מַחֲט שֶׁנִּמְצְאָת בְּעֵבֵי בֵּית הַכּוֹסוֹת, וְנִקְּבָה אוֹתוֹ נֶקֶב מִפְּלֶשׁ
אִם נִמְצָא עָלֶיהָ קָרֹט דָּם, בִּידוּעַ שְׂזוֹ נִטְרָפָה קֹדֶם שְׁחִיטָה;
לְפִיכָף אִם הִגְלָד פִּי הַמֶּכָּה, בִּידוּעַ שֶׁהִיא הִיְתָה טְרָפָה שְׁלוּשָׁה
יָמִים קֹדֶם שְׁחִיטָה. לֹא הִגְלָד פִּי הַמֶּכָּה הָרִי הַדָּבָר סֶפֶק, וְעַל
הַטֶּבַח לְהָבִיא רֵאִיָּה שֶׁקֹּדֶם לְקִיחָתוֹ נִטְרָפָה: שֶׁהָרִי בְּרִשּׁוֹתוֹ נָלַד
הַסֶּפֶק. וְאִם לֹא הָבִיא רֵאִיָּה, יִשְׁלַם הַדָּמִים לְמוֹכֵר כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ.